

Samenwerkend Toezicht Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Uitkomsten toezichtonderzoek Dordrecht

Toezichtonderzoek op beleidsniveau naar de verantwoorde zorg
en ondersteuning van gezinnen met geringe sociale redzaamheid

Oktober 2013

Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ) verstaat onder een gezin met geringe sociale redzaamheid een gezin met chronische problemen op meerdere leefgebieden (minimaal vier), waarvan de ouders niet in staat zijn deze problemen zelf op te lossen.

Kinderen van dat gezin lopen hierdoor permanent risico's en/of ondervinden problemen. Het gezin kent vaak een historie van – vastgelopen – hulpverleningstrajecten die niet tot het gewenste resultaat hebben geleid.

- Gezin: omvat één of meerdere ouders, één of meerdere kinderen;
- Chronisch: de problematiek is blijvend, maar kan wel in intensiteit fluctueren;
- Leefgebieden: gezin, wonen, werk, inkomen, gezondheid, onderwijs en veiligheid.

In deze factsheet leest u de uitkomsten van van de eerste fase van het toezichtonderzoek van Samenwerkend Toezicht Jeugd naar de aanpak van de gemeente en haar netwerkpartners voor gezinnen met geringe sociale redzaamheid (GGSR).

Deze fase van het toezichtonderzoek richt zich op de vraag of gemeenten en betrokken lokale partijen op beleidsniveau de zorg en ondersteuning voor deze gezinnen toereikend hebben vormgegeven.

De zorg en ondersteuning van deze kwetsbare gezinnen mag niet alleen afhangen van de (toevallige) inzet van betrokken medewerkers of organisaties. Dit vraagt van gemeenten om samen met betrokken lokale partijen een overkoepelende beleidsvisie te realiseren en afspraken te maken over hoe de zorg en ondersteuning voor deze gezinnen op verantwoorde wijze tot stand komt. Het belang hiervan wordt met de naderende inwerkingtreding van de nieuwe Jeugdwet en de daarmee gepaard gaande verschuivende verantwoordelijkheden, alleen maar groter.

In het kader van dit toezichtonderzoek hebben de samenwerkende jeugdinspecties vragenlijsten uitgezet bij de gemeente en de – door de gemeente aangegeven – belangrijkste netwerkpartners (maximaal drie). Tevens zijn de door de gemeente aangeleverde documenten in het onderzoek betrokken.

Op basis van de verzamelde informatie heeft STJ de binnen de gemeente bestaande aanpak(ken) voor GGSR beoordeeld aan de hand van het daarvoor ontwikkelde toetsingskader. STJ heeft beoordeeld of op beleidsniveau de aanpak geborgd is en of de vastgelegde werkwijze dan wel de gemaakte afspraken richtinggevend zijn voor de betrokken lokale partijen.

Samenwerkend Toezicht Jeugd vraagt de gemeente en haar netwerkpartners de verbeterpunten die in deze factsheet zijn genoemd op te pakken. STJ verwacht van de betrokken partijen na een jaar een rapportage over de voortgang.

Meer informatie over het toezichtonderzoek en het toetsingskader vindt u op www.toezichtggsr.nl.

Context Dordrecht

Dordrecht is een gemeente van bijna 120.000 inwoners. Uit de gegevens van het CBS van januari 2012 blijkt dat in Dordrecht bijna 19.000 meerpersoonshuishoudens met één kind wonen. Dit zijn gezinnen die bestaan uit een of twee volwassenen en tenminste één kind.

Dordrecht fungeert op diverse gebieden als centrumgemeente voor veertien gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid. Gezamenlijk hebben ze een visie en beleid 'maatschappelijke zorg 2012-2014' geformuleerd. Hierin is het beleid opgenomen voor de meest kwetsbare burgers, waaronder multiprobleem gezinnen. Deze visie is geïntegreerd in het gemeentelijk WMO-beleidsplan 2012-2014.

De gemeente Dordrecht schat dat er binnen de gemeentegrenzen 80 gezinnen leven die voldoen aan de STJ-definitie van gezinnen met geringe sociale redzaamheid (GGSR).

Dordrecht geeft aan dat zij voor de GGSR geen specifiek beleid ontwikkeld hebben en dat er binnen het WMO-beleid twee aanpakken beschikbaar zijn voor GGSR. Dit zijn Reset Thuis-begeleiding en Gezinscoaching.

In deze factsheet worden deze twee aanpakken beoordeeld.

Aanpak: Reset Thuisbegeleiding

De gemeente heeft de vragenlijst betreffende deze aanpak ingevuld en relevante documentatie toegestuurd. Een – beperktere – vragenlijst over deze aanpak is ingevuld door:

- Careyn
- Flexus Jeugdplein
- Vivenz

Deze netwerkpartners zijn aangedragen door de gemeente. Op basis van de ingevulde vragenlijsten en de aangeleverde informatie gezamenlijk heeft STJ de beoordeling gemaakt.

Beschrijving

De aanpak Reset Thuisbegeleiding is voor gezinnen die het zonder (thuis)begeleiding niet redden en bij wie de problemen zonder begeleiding van kwaad tot erger kunnen worden.

Voorwaarde om voor deze aanpak in aanmerking te komen, is dat er in het gezin minimaal één kind in de leeftijd van 0-19 jaar aanwezig is en dat er in het gezin problemen of risicofactoren gaande zijn die de opvoeding van het kind in de weg staan.

De begeleiding bestaat uit praktische en psychosociale hulp aan huis om de zelfredzaamheid van gezinnen te vergroten. Reset Thuisbegeleiding biedt structuur in het dagelijks leven door te ondersteunen en te activeren. De hulp is gericht op het hele gezin.

De werkwijze van de thuisbegeleiding is een duo-inzet van enerzijds een hulpverlener/behandelaar, die als casemanager optreedt. Anderzijds geeft een medewerker van de thuisbegeleiding in de thuissituatie intensieve begeleiding. Op dit moment krijgen 189 gezinnen in Dordrecht ondersteuning vanuit deze aanpak.

Bevindingen toezichtonderzoek

Samenwerkend Toezicht Jeugd heeft 'Reset Thuisbegeleiding' getoetst aan de hand van vijf thema's voor verantwoorde zorg en ondersteuning voor gezinnen met een geringe sociale redzaamheid. De vijf thema's zijn:

- **Toeleiding:** gezinnen zijn in beeld en worden bereikt met de aanpak
- **Gezin centraal:** de aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal
- **De aanpak:** de aanpak is planmatig, samenhangend en vasthoudend en de regisseur is toegerust
- **Samenwerking:** er moet goede samenwerking zijn tussen de instanties die bij een gezin betrokken zijn
- **Continu:** indien nodig moeten zorg en ondersteuning langdurig kunnen worden ingezet, in wisselende aard en intensiteit

Deze thema's zijn verder uitgewerkt in criteria en bijbehorende indicatoren. De onderstaande tabel bevat de bevindingen van STJ per indicator uit het toetsingskader, waarmee STJ beoordeelt of op beleidsniveau de zorg en ondersteuning aan gezinnen met geringe sociale redzaamheid op toereikende wijze is vormgegeven. Per indicator wordt aangegeven of de zorg en ondersteuning vanuit de aanpak daaraan voldoet (✓) dan wel of er een verbeterpunt is (X).

Toeleiding		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
GGSR zijn in beeld	Alle netwerkpartners hanteren dezelfde omschrijving van GGSR	✓ De ondervraagden beschrijven de doelgroep als gezinnen met minimaal één kind in de leeftijd van 0-19 jaar, waar meerdere problemen gaande zijn op verschillende leefgebieden en waar risicofactoren aanwezig zijn die het opvoeden en het opgroeien van het kind in de weg staan.
	De gemeente heeft zicht op de populatie GGSR	✓ De gemeente heeft zicht op de omvang van de doelgroep en weet waar deze gezinnen zich met name bevinden in Dordrecht.
De aanpak bereikt alle gezinnen waarvoor dit nodig is	De netwerkpartners weten waar gezinnen voor de aanpak kunnen worden aangemeld	✓ De ondervraagden noemen vooral de coördinator(en) van de aanpak.
	Netwerkpartners en alle relevante partijen melden GGSR aan voor de aanpak	✓ Een breed spectrum aan organisaties melden gezinnen aan. Het meest worden genoemd het Leger des Heils, GGZ, maatschappelijk werk, Bureau Jeugdzorg, GGD en MEE. Een van de netwerkpartners noemt zelfs woningbouw en huisartsen. Opmerkelijk is dat volgens een van de netwerkpartners een grote groep gezinnen zichzelf aanmelden.

Gezin centraal		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
De aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal	Binnen de aanpak wordt de eigen kracht van het gezin ondersteund en benut	✓ Het gezin staat centraal in de aanpak. De gemeente motiveert dit door te stellen dat anders de rust en structuur in het gezin niet kan terugkeren. De aanpak heeft als doel de zelfredzaamheid van het gezin te vergroten zodat zij weer zelfstandig kunnen functioneren.
	Binnen de aanpak wordt het sociale netwerk van het gezin benut	✓ In het "activiteitenplan GGD ZHZ 2012" staat dat het activeren van het sociale netwerk een van de doelstellingen is.
	Binnen de aanpak is de behoefte van het gezin uitgangspunt bij het bepalen wat nodig is	✓ Behoeften van het gezin zijn uitgangspunt in deze aanpak. Dit komt overeen met de inhoud van het "Jaarverslag Inzet Reset 2011, Drechtsteden gemeenten, maart 2012". Hierin staan verschillende praktijksituaties beschreven waaruit blijkt dat er in de aanpak aandacht is voor wat het gezin zelf wil. Zowel tijdens de intake als gedurende de aanpak zelf, wordt er van uitgegaan wat het gezin zelf wil en nodig heeft.

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Aanpak		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Planmatig	De gemeente heeft beleid voor de groep GGSR De gemeente zorgt voor een gezamenlijke visie op de aanpak voor GGSR De netwerkpartners hebben gezamenlijke doelen geformuleerd ten aanzien van de aanpak van GGSR	<p>✓ In de nota “opgroeien en opvoeden in Dordrecht, Jeugdagenda 2011-2014, september 2011”, staan opgroei en opvoedondersteuning in Dordrecht beschreven.</p> <p>✗ De gemeente zegt niet te weten of er een gezamenlijke visie is ontwikkeld op de aanpak voor GGSR.</p> <p>✓ De doelen zijn erop gericht dat het gezin weer zelfstandig kan functioneren. Dat er weer rust, ruimte en regelmaat in het gezin is ontstaan en dat er voor eventuele resterende problemen reguliere hulp is geregeld.</p>
	De resultaten van de aanpak worden bijgehouden De gemeente evalueert de resultaten van de aanpak De netwerkpartners evalueren de resultaten van de aanpak Op basis van de evaluatie wordt het beleid gecontinueerd dan wel bijgesteld	<p>✓ De gemeente stelt dat er een tevredenheidsonderzoek is gedaan en dat de resultaatafspraken jaarlijks door middel van het jaarverslag geëvalueerd worden. De netwerkpartners laten weten dat er op cliëntniveau tussentijdse- en eindevaluaties worden gehouden.</p> <p>✓ De gemeente en netwerkpartners evalueren samen of de gestelde doelen worden bereikt. Eventuele verbeterpunten worden meegenomen in de nieuwe subsidieafspraken.</p>
Een toegeruste regisseur	In de aanpak is er één centrale persoon voor het gezin die de intensieve zorg en ondersteuning aan het gezin op elkaar afstemt (de regisseur)	✓ Er is altijd sprake van één regisseur per gezin. Omdat er sprake is van een duo-inzet (hulpverlener/behandelaar als casemanager en een thuisbegeleider in het gezin), wordt onderling afgesproken wie de regisseurrol neemt. Dit is afhankelijk van de probleemsituatie in het gezin.
	De doorzettingsmacht voor de regisseur is geregeld	✗ Er zijn geen afspraken gemaakt over de doorzettingsmacht van de regisseur.
	De regisseur is voldoende toegerust om zijn functie uit te oefenen	✗ Het merendeel van de netwerkpartners is van mening dat er selectie-eisen zijn voor een regisseur. Over de caseload wordt verschillend gedacht. Het is daardoor niet duidelijk in hoeverre de regisseur voldoende is toegerust.
Samenhangend	Uitgangspunt bij de aanpak is dat de netwerkpartners werken met een gezamenlijk plan per gezin	✓ Er wordt gewerkt met één plan per gezin. LET OP: De gemeente en één netwerkpartner geven aan dat dit plan niet leidend is voor het handelen van de betrokken professionals.
	Uitgangspunt bij de aanpak is dat deze betrekking heeft op de problemen van alle gezinsleden en op alle leefgebieden	✓ Het “Jaarverslag Inzet Reset” geeft blijk van de gerichtheid op de problemen van alle gezinsleden en alle leefgebieden. Dit komt overeen met de antwoorden van de ondervraagden.

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Samenwerking		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Vasthoudend	Uitgangspunt bij de aanpak is dat outreachend wordt gewerkt	✓ De ondervraagden beschrijven allen een outreachende werkwijze: de thuisbegeleiding vindt thuis plaats, achter de voordeur. De thuisbegeleider gaat met gezinsleden mee naar instanties om ondersteuning te bieden bij het regelen van zaken.
	Uitgangspunt bij de aanpak is dat het gezin niet wordt losgelaten	✗ De gemeente en twee van de netwerkpartners geven aan dat de aanpak wordt afgesloten als het gezin niet meer wil meewerken. Alle ondervraagden zijn het met elkaar eens, dat het behalen van de doelen van het gezin een goede reden is om de aanpak af te sluiten. Over het wel of niet toepassen van dwang en drangmaatregelen wordt verschillend gedacht. De helft van de ondervraagden is van mening dat er geen dwang en drangmaatregelen ingezet worden. De anderen geven aan dat dit wél het geval is en geven als voorbeeld bij het vermoeden van mishandeling, of bij een dreigende ontruiming of bij het niet nakomen van het betalen van (huur) schulden.

Samenwerking		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Coördinatie	De gemeente voert regie op de aanpak voor GGSR	✓ De gemeente heeft alleen een financiële rol en maakt resultaatafspraken met de zorg/welzijnorganisatie die de uitvoeringsregie voert.
	Bij stagnatie van de intensieve zorg en ondersteuning op casusniveau zijn opschalingsmogelijkheden geregeld	✗ Er zijn geen opschalingsmogelijkheden geregeld. Dit blijkt ook uit de documenten.
Benodigde partijen werken mee aan de aanpak	Alle partijen die relevant zijn, zijn verbonden aan de aanpak	✗ Niet alle relevante partijen zijn betrokken bij de aanpak. Zo worden met name politie, woningbouw en onderwijs gemist.
	Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over de aanpak	✗ Er zijn geen samenwerkingsafspraken vastgesteld op papier.
	De netwerkpartners geven hun medewerkers de bevoegdheid om beslissingen te nemen over de intensieve zorg en ondersteuning voor de gezinnen	✓ De medewerkers beschikken over voldoende bevoegdheden om juiste besluiten te kunnen nemen voor de gezinnen wat betreft de benodigde zorg en ondersteuning.
Toereikende informatie	Netwerkpartners hebben afspraken gemaakt over het actief delen van informatie	✓ Er zijn afspraken gemaakt en er doen zich geen problemen voor in het delen van informatie. Hierover zijn alle ondervraagden eensgezind.

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Continu		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
De duur van de aanpak is toereikend	De afspraak is dat de intensieve zorg en ondersteuning doorlopen totdat de problemen zijn opgelost of beheersbaar zijn	X De gemeente stelt dat er per gezin 70 uur beschikbaar is, dat de duur van de periode niet uitmaakt. Hierdoor ontstaat het risico dat het aantal uren de beslissende factor is om de aanpak af te sluiten in plaats van het wel of niet opgelost hebben van de problemen in het gezin.
De aanpak is flexibel	Netwerkpartners zorgen voor beschikbaarheid van zorg en ondersteuning voor de gezinnen binnen de aanpak	X Alle ondervraagden geven aan dat er geen afspraken zijn gemaakt om te voorkomen dat gezinnen moeten wachten op de benodigde zorg en ondersteuning.
De aanpak krijgt indien nodig een vervolg	Netwerkpartners hebben de afspraak gemaakt dat de intensieve zorg en ondersteuning indien nodig een vervolg kunnen krijgen	X Er zijn geen duidelijke afspraken gemaakt over de nazorg voor gezinnen in deze aanpak. Iedere ondervraagde geeft een andere inhoud aan. De een stelt dat er géén afspraken zijn gemaakt. Een ander is van mening dat dit wél het geval is, maar geeft verder geen uitleg. En er wordt een opmerking gemaakt dat altijd zwaardere zorg ingezet kan worden.

Conclusie

Hieronder leest u een conclusie vanuit de bevindingen op de vijf thema's uit het toetsingskader. Deze toetsing richt zich op de vraag of gemeenten en betrokken lokale partijen op beleidsniveau de zorg en ondersteuning voor deze kwetsbare gezinnen toereikend hebben vormgegeven. In deze conclusie is niet gestreefd naar volledigheid. Er is met name gekeken naar de belangrijkste punten waarmee Dordrecht in het vormgeven van zorg en ondersteuning voor GGSR op de goede weg is en de punten die extra aandacht behoeven omdat deze een belangrijk risico behelzen.

Toeleiding

Wat gaat goed?

Via de coördinator(en) van de aanpak komen de aanmeldingen voor de aanpak binnen. Dit is helder en eenduidig geregeld en bij alle betrokkenen bekend.

Wat kan beter?

Gezin centraal

Wat gaat goed?

In de aanpak staat het gezin centraal en het vergroten van de zelfredzaamheid van het gezin.

Wat kan beter?

Aanpak

Wat gaat goed?

Er wordt gebruik gemaakt van een gezamenlijk plan per gezin, waarmee wordt gewerkt aan alle problemen op alle leefgebieden.

Wat kan beter?

Om de benodigde zorg te organiseren is het regelen van doorzettingsmacht van de regisseur een voorwaarde.

Daarnaast is het van belang om de zorg rondom deze kwetsbare gezinnen sluitend te regelen. Als de zorg en ondersteuning vanuit Reset Thuisbegeleiding wordt afgesloten als het gezin niet meer wil meewerken, brengt dit een risico met zich mee. Het is niet duidelijk hoe het gezin dan wel naar de nodige zorg en ondersteuning wordt geleid.

Samenwerking

Wat gaat goed?

Wat kan beter?

De samenwerkingsafspraken tussen de verschillende betrokken netwerkpartners zijn niet geformaliseerd. Het formaliseren van afspraken ondervangt het risico dat partijen andere verwachtingen en beelden hebben over het toepassen van de aanpak.

Vervolg conclusie

Continu	
Wat gaat goed?	Wat kan beter?
	<p>De continuïteit van de zorg en ondersteuning voor de kwetsbare gezinnen is in het geding. Het is de vraag op welke wijze het gezin nog zorg en ondersteuning ontvangt als het aantal uren van de aanpak voorbij zijn.</p> <p>Omdat de kans op terugval bij deze gezinnen groot is, is het van belang dat er duidelijke afspraken zijn over de nazorg en/of het monitoren van het gezin.</p>

Aanpak: Gezinscoaching

De gemeente heeft de vragenlijst betreffende deze aanpak ingevuld en relevante documentatie toegestuurd. Een – beperktere – vragenlijst over deze aanpak is ingevuld door:

- Dienst Gezondheid en Jeugd
- MEE Drechtsteden
- Leger des Heils

Deze netwerkpartners zijn aangedragen door de gemeente. Op basis van de ingevulde vragenlijsten en de aangeleverde informatie gezamenlijk heeft STJ de beoordeling gemaakt.

Beschrijving

Sinds 2005 wordt voor gezinnen met meervoudige en complexe problematiek gebruik gemaakt van deze aanpak. Het betreft gezinnen waarin de ontwikkeling van het minderjarige kind in gevaar is en waar geen vertrouwen meer is in de reguliere zorg. Veelal is er rond deze gezinnen sprake van een beperkt sociaal netwerk of ontbreekt dit.

Inzet van een gezinscoach is erop gericht om de gezinsproblemen te inventariseren en de juiste hulpverlening voor het gezin te regelen. Of om de hulpverleners binnen het gezin rond de tafel te krijgen en gezamenlijk met het gezin afspraken te maken. De gezinscoaching richt zich met name op de coördinatie van de hulpverlening.

De gezinscoaches zijn afkomstig uit de volgende organisaties: GGD Zuid-Holland Zuid, Leger des Heils, MEE Drechtsteden en Aafje.

Op dit moment krijgen ongeveer 45 gezinnen zorg en ondersteuning via de gezinscoaching.

Bevindingen toezichtonderzoek

Samenwerkend Toezicht Jeugd heeft de aanpak 'Gezinscoaching' getoetst aan de hand van vijf thema's voor verantwoorde zorg en ondersteuning voor gezinnen met een geringe sociale redzaamheid. De vijf thema's zijn:

- **Toeleiding:** gezinnen zijn in beeld en worden bereikt met de aanpak
- **Gezin centraal:** de aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal
- **De aanpak:** de aanpak is planmatig, samenhangend en vasthoudend en de regisseur is toegerust
- **Samenwerking:** er moet goede samenwerking zijn tussen de instanties die bij een gezin betrokken zijn
- **Continu:** indien nodig moeten zorg en ondersteuning langdurig kunnen worden ingezet, in wisselende aard en intensiteit

Deze thema's zijn verder uitgewerkt in criteria en bijbehorende indicatoren. De onderstaande tabel bevat de bevindingen van STJ per indicator uit het toetsingskader, waarmee STJ beoordeelt of op beleidsniveau de zorg en ondersteuning aan gezinnen met geringe sociale redzaamheid op toereikende wijze is vormgegeven. Per indicator wordt aangegeven of de zorg en ondersteuning vanuit de aanpak daaraan voldoet (✓) dan wel of er een verbeterpunt is (X).

Toeleiding		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
GGSR zijn in beeld	Alle netwerkpartners hanteren dezelfde omschrijving van GGSR	✓ De gemeente en de netwerkpartners beschrijven allen als doelgroep van de aanpak gezinnen met meerdere, complexe problemen op drie of meer leefgebieden. Ook ligt de nadruk op een thuiswonend kind, jonger dan achttien jaar.
	De gemeente heeft zicht op de populatie GGSR	✓ De gemeente weet ongeveer hoeveel gezinnen met complexe problemen zich binnen de gemeentegrenzen bevinden en in welke wijken ze met name wonen.
De aanpak bereikt alle gezinnen waarvoor dit nodig is	De netwerkpartners weten waar gezinnen voor de aanpak kunnen worden aangemeld	✓ De netwerkpartners zijn eensgezind in hun antwoord. Het meldpunt Zorg en Overlast wordt door allen genoemd.
	Netwerkpartners en alle relevante partijen melden GGSR aan voor de aanpak	✓ De gemeente stelt dat alle professionals die betrokken zijn (geweest) bij het gezin, kunnen melden. De netwerkpartners noemen een breed spectrum van organisaties die de gezinnen aanmelden.

Gezin centraal		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
De aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal	Binnen de aanpak wordt de eigen kracht van het gezin ondersteund en benut	✓ De gemeente beschrijft als uitgangspunten het vertrouwen terugwinnen van het gezin in de reguliere hulpverlening, én het werken aan (opvoedkundige) competenties binnen het gezin.
	Binnen de aanpak wordt het sociale netwerk van het gezin benut	✓ Het activeren van het sociale netwerk wordt gezien als een belangrijk te behalen resultaat van de gezinscoach. De gezinscoach inventariseert het sociale netwerk en een van de doelen is het (opnieuw) activeren van het netwerk.
	Binnen de aanpak is de behoefte van het gezin uitgangspunt bij het bepalen wat nodig is	✓ De inzet van de hulpverlening is afgestemd op de totale gezinsproblematiek.

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Aanpak		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Planmatig	De gemeente heeft beleid voor de groep GGSR De gemeente zorgt voor een gezamenlijke visie op de aanpak voor GGSR	✓ In de nota 'Opgroeien en opvoeden in Dordrecht, jeugdagenda 2011-2014' is beleid geformuleerd, waarin de aanpak van probleemjongeren in Dordrecht is uitgewerkt, inclusief de gezinnen waarin zij leven. De visie op de doelgroep van deze aanpak staat eveneens in bovenstaande nota beschreven, maar is ook te lezen in het 'Activiteitenplan GGD ZHZ 2012'.
	De netwerkpartners hebben gezamenlijke doelen geformuleerd ten aanzien van de aanpak van GGSR	✓ De netwerkpartners beschrijven de doelen dat het gezin weer grip moet krijgen op het leven, dat de ouders beter in staat moeten zijn om de opvoedkundige taken te volbrengen, maar ook weer gebruik willen maken van de reguliere hulpverlening.
	De resultaten van de aanpak worden bijgehouden De netwerkpartners evalueren de resultaten van de aanpak De gemeente evalueert de resultaten van de aanpak Op basis van de evaluatie wordt het beleid gecontinueerd dan wel bijgesteld	<p>✓ Netwerkpartners beschrijven de periodieke evaluatie op casusniveau. Dit resulteert in een inhoudelijke verantwoording/evaluatie per half jaar richting de gemeente.</p> <p>✓ Op basis van de evaluatie worden verbeterpunten meegenomen in besluiten over de subsidie voor de aanpak.</p>
Een toegeruste regisseur	In de aanpak is er één centrale persoon voor het gezin die de intensieve zorg en ondersteuning aan het gezin op elkaar afstemt (de regisseur)	✓ De ondervraagden geven unaniem aan dat er één persoon is voor het gezin die de zorg en ondersteuning coördineert.
	De doorzettingsmacht voor de regisseur is geregeld	✓ De ondervraagden geven aan dat de doorzettingsmacht is geregeld.
	De regisseur is voldoende toegerust om zijn functie uit te oefenen	<p>✓ In de gezinscoach-pool participeren diverse organisaties, van waaruit de gezinscoach wordt aangewezen. Het merendeel geeft aan dat er selectie-eisen zijn voor de gezinscoach. De gezinscoach kan gebruik maken van de deskundigheden in de gezinscoach-pool tijdens het tweewekelijkse-overleg. De gemeente laat weten over de caseload dat dit met de gezinscoach wordt besproken. Een van de netwerkpartners noemt in het kader van de caseload de onderling gemaakte prestatieafspraken.</p> <p>LET OP: Twee netwerkpartners zijn van mening dat er over de maximale caseload geen afspraken zijn gemaakt.</p>
Samenhangend	Uitgangspunt bij de aanpak is dat de netwerkpartners werken met en gezamenlijk plan per gezin	✓ Alle ondervraagden geven aan dat er wordt gewerkt met een gezamenlijk plan per gezin.
	Uitgangspunt bij de aanpak is dat deze betrekking heeft op de problemen van alle gezinsleden en op alle leefgebieden	✓ In de aanpak staat de integrale aanpak van de totale gezinsproblematiek centraal.

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Aanpak		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Vasthoudend	Uitgangspunt bij de aanpak is dat outreachend wordt gewerkt	✓ De ondervraagden zijn allen van mening dat er outreachend wordt gewerkt en beschrijven ieder hun werkwijze. Ook wordt gebruik gemaakt van de presentie-methodiek; een methode waarin de gezinscoach dichtbij en naast het gezin staat en actief met het gezin aan de slag gaat. Het gezin wordt bij alle stappen betrokken en is aanwezig bij het overleg met andere betrokkenen en hulpverleners.
	Uitgangspunt bij de aanpak is dat het gezin niet wordt losgelaten	✗ Zowel de gemeente als de netwerkpartners geven aan dat de aanpak wordt afgesloten als het gezin niet meer wil meewerken of niet meer openstaat voor hulpverlening. Dit is opmerkelijk omdat de aanpak voor gezinnen bedoeld is, die weinig tot geen vertrouwen hebben in de reguliere hulpverlening. Volgens drie van de vier ondervraagden worden er geen dwang- en drangmaatregelen ingezet. Eén netwerkpartner denkt hier anders over en geeft als voorbeeld een dreigende uithuisplaatsing, of het nemen van een maatregel als het gezin niet wil meewerken aan oplossingen.

Samenwerking		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Coördinatie	De gemeente voert regie op de aanpak voor GGSR	✓ De gemeente financiert de aanpak en maakt hierover resultaatafspraken met de uitvoerende partijen.
	Bij stagnatie van de intensieve zorg en ondersteuning op casusniveau zijn opschalingsmogelijkheden geregeld	✗ Er is geen opschaling geregeld. Knelpunten worden besproken in het gezinscoachpool-overleg. Over het opschalen of handelen bij stagnatie in de zorg is ook in de genoemde documenten niets gevonden.
Benodigde partijen werken mee aan de aanpak	Alle partijen die relevant zijn, zijn verbonden aan de aanpak	✗ Er zijn weinig partijen verbonden aan de aanpak. Onderwijs wordt bijvoorbeeld gemist, terwijl een van de kenmerken van de toelating tot deze aanpak een kind jonger dan achttien jaar is.
	Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over de aanpak	✗ Er zijn geen schriftelijke afspraken over de wijze van samenwerking binnen deze aanpak.
	De netwerkpartners geven hun medewerkers de bevoegdheid om beslissingen te nemen over de intensieve zorg en ondersteuning voor de gezinnen	✓ Alle ondervraagden geven hetzelfde antwoord; de medewerkers hebben voldoende bevoegdheden om besluiten te nemen over de zorg en ondersteuning in het gezin.
Toereikende informatie	Netwerkpartners hebben afspraken gemaakt over het actief delen van informatie	✓ De netwerkpartners en de gemeente geven aan dat er afspraken zijn over het delen van informatie en dat zich daarbij geen problemen voordoen.

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Continu		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
De duur van de aanpak is toereikend	De afspraak is dat de intensieve zorg en ondersteuning doorlopen totdat de problemen zijn opgelost of beheersbaar zijn	X De aanpak duurt maximaal 40 uur. Het is niet duidelijk of dit aantal opgehoogd wordt als de resultaten voor het gezin nog niet zijn behaald.
De aanpak is flexibel	Netwerkpartners zorgen voor beschikbaarheid van zorg en ondersteuning voor de gezinnen binnen de aanpak	X De gemeente en de netwerkpartners zijn het niet met elkaar eens of er wel of geen afspraken zijn gemaakt om te voorkomen dat deze gezinnen moeten wachten op de benodigde zorg en ondersteuning. Een netwerkpartner stelt wel dat het gezin voorrang krijgt op de wachtlijst.
De aanpak krijgt indien nodig een vervolg	Netwerkpartners hebben de afspraak gemaakt dat de intensieve zorg en ondersteuning indien nodig een vervolg kunnen krijgen	✓ De gemeente en de netwerkpartners zijn duidelijk over de gemaakte afspraken over het vervolg van de aanpak. Na afronding zijn er nog drie momenten waarop er door de gezinscoach opnieuw contact wordt gezocht met het gezin, te weten na 3, 6 en 12 maanden.

Conclusie

Hieronder leest u een conclusie vanuit de bevindingen op de vijf thema's uit het toetsingskader. Deze toetsing richt zich op de vraag of gemeenten en betrokken lokale partijen op beleidsniveau de zorg en ondersteuning voor deze kwetsbare gezinnen toereikend hebben vormgegeven. In deze conclusie is niet gestreefd naar volledigheid. Er is met name gekeken naar de belangrijkste punten waarmee Dordrecht in het vormgeven van zorg en ondersteuning voor GGSR op de goede weg is en de punten die extra aandacht behoeven omdat deze een belangrijk risico behelzen.

Toeleiding

Wat gaat goed?

Het Meldpunt Zorg en Overlast fungeert als punt waar alle aanmeldingen voor de aanpak binnenkomen. Dit is helder en eenduidig geregeld en bij alle betrokkenen bekend.

Wat kan beter?

Gezin centraal

Wat gaat goed?

In de aanpak ligt de nadruk op het stimuleren van het sociale netwerk en dit te activeren voor het gezin.

Uit de antwoorden blijkt dat de netwerkpartners veel gemeenschappelijke uitgangspunten hebben.

Wat kan beter?

Aanpak

Wat gaat goed?

Uit de antwoorden blijkt veel gezamenlijkheid in deze aanpak. De uitgangspunten zijn bekend zijn en worden met elkaar gedeeld. Dit bevordert dat er voor ieder gezin op eenzelfde wijze wordt gewerkt.

Wat kan beter?

Het is opmerkelijk dat zowel de gemeente als de netwerkpartners aangeven de aanpak af te sluiten als het gezin niet meer wil meewerken. Hierdoor ontstaat een risico voor het gezin dat zij niet de zorg en ondersteuning ontvangen die ze nodig hebben.

Samenwerking

Wat gaat goed?

Er is tweewekelijks een multidisciplinair overleg waarin de gezinscoaches eventuele knelpunten kunnen bespreken en gebruik kunnen maken van de aanwezige andere deskundigheden.

Wat kan beter?

Voor het geval dat er stagnatie op treedt in de benodigde zorg en ondersteuning, is het relevant om afspraken te hebben over de wijze waarop de zorgvraag opgeschaald kan worden, zodat de kwetsbare gezinnen niet te lang hoeven te wachten.

Continu

Wat gaat goed?

Wat kan beter?

Het is onbekend wat er met het gezin gebeurt als de beschikbare uren voor de aanpak zijn verstreken en de doelen voor het gezin nog niet zijn bereikt.

Dat zet de continuïteit van zorg die deze gezinnen nodig hebben, zeker gezien het geringe vertrouwen in de hulpverlening, onder druk.